

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

13 martie 2014*

„Trimitere preliminară — Codul vamal comunitar — Articolele 243 și 245 — Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 — Articolul 181a — Decizie supusă căilor de atac — Admisibilitatea unei acțiuni în justiție în lipsa unei căi de atac administrative prealabile — Principiul respectării dreptului la apărare”

În cauzele conexate C-29/13 și C-30/13,

având ca obiect două cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Administrativen sad Sofia-grad (Bulgaria), prin deciziile din 4 ianuarie 2013, primite de Curte la 21 ianuarie 2013, în procedurile

Global Trans Lodzhistik OOD

împotriva

Nachalnik na Mitnitsa Stoliczna,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, domnii A. Borg Barthet (raportor), E. Levits, S. Rodin și F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul M. Wathelet,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Global Trans Lodzhistik OOD, de M. Aydarova, avocat;
- pentru Nachalnik na Mitnitsa Stoliczna, de S. Zlatkov, în calitate de agent;
- pentru guvernul bulgar, de E. Petranova și de D. Drambozova, în calitate de agenți;
- pentru guvernul spaniol, de M. García-Valdecasas Dorrego, în calitate de agent;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de G. Albenzio, avvocato dello Stato;
- pentru Comisia Europeană, de L. Keppenne, de S. Petrova și de B.-R. Killmann, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: bulgara.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolelor 243 și 245 din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (JO L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 82/97 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 1996 (JO 1997, L 17, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 9, p. 250, denumit în continuare „Codul vamal”), precum și a articolului 181a alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 al Comisiei din 2 iulie 1993 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului nr. 2913/92 (JO L 253, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 7, p. 3), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 3254/94 al Comisiei din 19 decembrie 1994 (JO L 346, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 6, p. 233, denumit în continuare „Regulamentul nr. 2454/93”).
- 2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul al două litigii între Global Trans Lodzhistik OOD (denumită în continuare „Global Trans Lodzhistik”), pe de o parte, și Nachalnik na Minitsa Stolichna (directorul Direcției vamale din Sofia), pe de altă parte, în legătură cu o acțiune formulată de această societate prin care se solicita anularea a două decizii de rectificare a valorii în vamă a mărfurilor importate de aceasta prin care se dispunea rectificarea impunerii privind taxa pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA”).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 4 punctul 5 din Codul vamal are următorul cuprins:

„În sensul prezentului cod, se aplică următoarele definiții:

[...]

5. «Decizie» reprezintă orice act administrativ al autorităților vamale în domeniul legislației vamale care reglementează un anumit caz, un astfel de document având efecte juridice asupra uneia sau mai multor persoane anume sau care pot fi identificate; acest termen cuprinde, *inter alia*, informațiile obligatorii în sensul articolului 12.”
- 4 Potrivit articolului 6 alineatul (3) din acest cod:
„Deciziile adoptate de autoritățile vamale în scris, care fie resping solicitările, fie sunt în detrimentul persoanelor cărora le sunt adresate, trebuie să stipuleze motivele pe care se întemeiază. Ele trebuie să menționeze posibilitatea exercitării unei căi de atac prevăzute la articolul 243.”
- 5 Potrivit articolului 243 din codul menționat:
„(1) Orice persoană are dreptul de a introduce o acțiune împotriva deciziilor luate de autoritățile vamale cu privire la aplicarea legislației vamale și care o privesc direct și individual.

[...]

(2) Dreptul de a introduce o acțiune poate fi exercitat:

- (a) inițial, înaintea autorităților vamale desemnate în acest scop de statele membre;
- (b) ulterior, înaintea unui organism independent, care poate fi o autoritate judiciară sau un organism specializat echivalent, în conformitate cu dispozițiile în vigoare în statele membre.”

6 Articolul 245 din același cod prevede:

„Dispozițiile privind punerea în aplicare a procedurii de introducere a unei acțiuni sunt stabilite de statele membre.”

7 Articolul 181a din Regulamentul nr. 2454/93 prevede:

„(1) Nu este necesar ca autoritățile vamale să determine valoarea în vamă a mărfurilor importate pe baza metodei valorii de tranzacție în cazul în care, în conformitate cu procedura descrisă la alineatul (2), au îndoieli întemeiate că valoarea declarată nu reprezintă suma totală, plătită sau plătitibilă, menționată la articolul 29 din cod.

(2) Atunci când autoritățile vamale au suspiciuni precum cele descrise la alineatul (1), ele pot solicita informații suplimentare în conformitate cu articolul 178 alineatul (4). În cazul în care aceste îndoieli persistă, înainte de a lua o decizie finală, autoritățile vamale trebuie să informeze persoana în cauză, în scris, dacă se solicită acest lucru, cu privire la motivele pe care se întemeiază aceste îndoieli și să îi acorde acesteia un termen rezonabil de răspuns. Decizia finală și motivațiile acesteia sunt comunicate în scris persoanei interesate.”

Dreptul bulgar

8 Articolul 211a din Legea vamală (Zakon na mitnitsite, DV nr. 15 din 6 februarie 1998, denumită în continuare „ZM”) prevede:

„Deciziile de executare silită a creanțelor publice ale statului sunt acte administrative individuale emise de directorul direcției vamale în a cărei arie geografică de competență a luat naștere datoria neachitată în termen; aceste acte constată exigibilitatea datoriilor vamale și a altor creanțe publice.”

9 Conform articolului 211f din ZM, decizia de executare silită poate fi atacată în fața directorului direcției vamale în termen de 14 zile de la notificare.

10 Articolul 220 alineatul (1) din ZM prevede:

„Orice persoană care face obiectul unei decizii a autorităților vamale poate formula o cale de atac împotriva acesteia potrivit modalităților prevăzute de Codul de procedură administrativă.”

11 Articolul 148 din Codul de procedură administrativă (Administrativnoprotsesualen kodeks, DV nr. 30 din 11 aprilie 2006) prevede:

„Orice act administrativ poate face obiectul unei acțiuni în justiție, inclusiv atunci când nu a fost epuizată posibilitatea formulării unei căi de atac administrative, în afară de cazul în care prezentul cod sau o lege specială prevede altfel în această privință.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 12 La 15 septembrie 2010 (cauza C-30/10) și la 23 septembrie 2010 (cauza C-29/13), Global Trans Lodzhistik a depus două declarații vamale pentru mărfuri importate din Turcia în regimul vamal de introducere în consum simultan cu punerea în liberă circulație.
- 13 Autoritățile vamale bulgare au procedat la un control al documentelor și la examinarea mărfurilor, conform articolului 68 din Codul vamal. Din cauza îndoielilor pe care le aveau cu privire la aspectul dacă valoarea declarată reprezenta prețul efectiv plătit sau prețul care urma să fie plătit, aceste autorități vamale au prelevat mostre din aceste mărfuri și au solicitat informații suplimentare de la Global Trans Lodzhistik, în aplicarea articolului 178 alineatul (4) și a articolului 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93. La 15 septembrie 2010 (cauza C-30/13) și la 23 septembrie 2010 (cauza C-29/13), Global Trans Lodzhistik a răspuns că nu era în măsură să furnizeze informațiile solicitate și a indicat că contractul de vânzare internațională prevedea amânarea plății mărfurilor.
- 14 Prin deciziile nr. 9600-0561/01.10.2010 (cauza C-29/13) și nr. 9600-541/24.09.2010 (cauza C-30/13), Nachalnik na Minitsa Stolichna a stabilit o nouă valoare în vamă pentru o parte din mărfuri, care a fost determinată în temeiul articolului 30 alineatul (2) litera (b) din Codul vamal. Pe baza acestei reevaluări a valorii în vamă, prin aceste decizii s-a dispus o rectificare a impunerii în sumă de 3 083,38 leve bulgare (BGN) și, respectiv, de 2 192,13 BGN reprezentând TVA-ul datorat cu titlu suplimentar (denumite în continuare „deciziile în cauză”).
- 15 Deciziile în cauză menționau în mod expres că, în conformitate cu articolul 221 din Codul vamal, Global Trans Lodzhistik era informată cu privire la cuantumul datoriilor vamale.
- 16 Global Trans Lodzhistik a atacat deciziile în cauză direct la instanța de trimitere, Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia), fără să recurgă la posibilitatea de control administrativ prealabil la Nachalnik na Minitsa Stolichna. Global Trans Lodzhistik a arătat că valoarea în vamă nu fusese stabilită corect și că fuseseră comise vicii de procedură întrucât nu i-a fost respectat dreptul de a fi ascultat și de a formula obiecțiuni înainte de adoptarea deciziei finale, astfel cum se prevede la articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93.
- 17 Instanța de trimitere a respins cele două acțiuni ca inadmisibile.
- 18 În fiecare dintre aceste două ordonanțe de inadmisibilitate, instanța de trimitere a considerat că era obligatorie calea de atac administrativă prealabilă, întrucât articolul 243 din Codul vamal prevede o procedură de atac în două etape. Prin urmare, ea a dispus trimiterea celor două cauze la Nachalnik na Minitsa Stolichna.
- 19 Varhoven administrativen sad (Curtea Administrativă Supremă) a anulat aceste două ordonanțe ale instanței de trimitere și a trimis cele două cauze acesteia din urmă spre rejudecare, pentru motivul că, în speță, calea de atac administrativă nu era obligatorie, întrucât articolul 243 alineatul (2) din Codul vamal nu era aplicabil.
- 20 Întemeindu-se pe o jurisprudență națională din care rezulta că deciziile în cauză nu ar putea fi considerate acte finale și că ar face parte din procedura de adoptare a deciziei de executare silită a creanțelor publice ale statului, instanța de trimitere a respins pentru a doua oară ca inadmisibile acțiunile formulate împotriva acestor decizii și le-a calificat drept acte pregătitoare, considerându-le „comunicări”, în sensul articolului 221 din Codul vamal.
- 21 Varhoven administrativen sad a anulat aceste ordonanțe de inadmisibilitate ale instanței de trimitere pentru motivul că deciziile în cauză, dat fiind că au stabilit o nouă valoare în vamă, sunt decizii în sensul articolului 4 punctul 5 din Codul vamal și pot face obiectul unei acțiuni în justiție conform articolului 243 alineatul (1) din acest cod. De asemenea, Varhoven administrativen sad a indicat că

jurisprudența citată de instanța de trimitere nu își găsește aplicare decât în ipoteza în care actul în discuție constituie o comunicare, în sensul articolului 206 din ZM, care se înscrie în cadrul procedurii de adoptare a deciziei de executare silită a creanțelor publice ale statului.

- 22 Instanța de trimitere, căreia Varhoven administrativen sad i-a trimis din nou cele două cauze spre rejudecare, ridică problema domeniului de aplicare al articolelor 243 și 245 din Codul vamal. Instanța menționată consideră astfel că admisibilitatea acestor acțiuni și caracterul obligatoriu al căii de atac administrative prealabile nu reies cu claritate din cuprinsul articolului 243 din Codul vamal. Determinarea actului susceptibil să facă obiectul unei acțiuni în cadrul unei proceduri de constatare și de recuperare a unei datorii vamale ar depinde de întinderea autonomiei procedurale lăsate statelor membre în temeiul articolului 245 din acest cod.
- 23 Potrivit instanței de trimitere, ar trebui să se precizeze în această privință dacă deciziile în cauză trebuie să fie considerate finale, în sensul articolului 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93, astfel încât ele să constituie acte care, potrivit dreptului Uniunii, sunt susceptibile să facă obiectul unei acțiuni sau dacă aceste decizii sunt acte reglementate de dreptul național, care trebuie să fie calificate drept „măsură”, în sensul articolului 232 alineatul (1) litera (a) din Codul vamal.
- 24 În aceste condiții, Administrativen sad Sofia-grad a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Din articolul 243 alineatul (1) din [Codul vamal], în cazul în care este interpretat în coroborare cu articolul 245 din acest regulament, precum și cu principiul dreptului la apărare și cu principiul autorității de lucru judecat, rezultă că acesta permite o reglementare națională precum cea prevăzută la articolele 220 și 211a din [ZM], în temeiul căreia sunt atacabile mai multe decizii ale unei autorități vamale prin care se stabilește o datorie vamală suplimentară în scopul perceperii ulterioare a acesteia, și anume și atunci când, în împrejurări precum cele din procedura principală, pentru stabilirea acestei datorii vamale, ar fi posibilă emiterea unei decizii finale în sensul articolului 181a alineatul (2) din [Regulamentul nr. 2454/93]?
- 2) Articolul 243 alineatul (2) din [Codul vamal] privind exercitarea dreptului de a introduce o acțiune trebuie interpretat în sensul că nu condiționează admisibilitatea unei acțiuni în justiție formulate împotriva unei decizii finale, în sensul articolului 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93, de exercitarea unei căi de atac administrative?
- 3) În împrejurări precum cele din procedura principală, articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93 trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care, în procedura prevăzută la această dispoziție, nu s-au respectat dreptul de a fi ascultat și dreptul de a formula obiecțiuni, decizia emisă de autoritățile vamale cu încălcarea acestor prevederi nu este o decizie finală în sensul dispoziției menționate, ci reprezintă numai o parte a procedurii de emitere a deciziei finale? În subsidiar, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, această dispoziție trebuie interpretată în sensul că decizia emisă cu încălcarea dispozițiilor procedurale menționate mai sus poate face direct obiectul unei acțiuni în fața unei instanțe care are obligația să se pronunțe pe fond?
- 4) În împrejurări precum cele din procedura principală și ținând seama de principiul legalității, articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93 trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care, în procedura prevăzută la această dispoziție, nu s-au respectat dreptul de a fi ascultat și dreptul de a formula obiecțiuni, decizia emisă de autoritățile vamale cu încălcarea acestor prevederi este nulă, fiind afectată de un viciu esențial de procedură comparabil cu încălcarea unei norme fundamentale de procedură a cărei nerespectare conduce la nulitatea actului independent de consecințele concrete ale încălcării, astfel încât instanța este ținută să soluționeze acțiunea formulată împotriva acestui act fără să poată lua în considerare trimiterea cauzei autorității administrative în vederea soluționării definitive a acesteia în temeiul reglementării aplicabile?”

- 25 Prin Ordonanța președintelui Curții din 8 martie 2013 cauzele C-29/13 și C-30/13 au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii scrise, precum și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 26 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească, pe de o parte, dacă o decizie precum una dintre cele în discuție în litigiile principale, având ca obiect o rectificare, efectuată în temeiul articolului 30 alineatul (2) litera (b) din Codul vamal, a valorii în vamă a mărfurilor cu consecința notificării către declarant a rectificării impunerii privind TVA-ul, constituie un act atacabil, în sensul articolului 243 din Codul vamal. Pe de altă parte, instanța de trimitere se întreabă dacă, având în vedere principiile generale referitoare la respectarea dreptului la apărare și a autorității de lucru judecat, articolul 245 din codul menționat se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede două căi de atac distincte pentru contestarea deciziilor autorităților vamale.
- 27 În ceea ce privește, pe de o parte, problema dacă o decizie precum una dintre cele în discuție în litigiul principal constituie un act atacabil, în sensul articolului 243 din Codul vamal, din coroborarea alineatului (1) și a alineatului 4 punctul 5 ale articolului 243 din acest cod reiese că orice persoană are dreptul de a introduce o acțiune împotriva deciziilor luate de autoritățile vamale cu privire la aplicarea legislației vamale și care o privesc direct și individual.
- 28 Este necesar să se arate că deciziile în cauză au fost adoptate de Nachalnik na Minitsa Stolichna și că ele au ca obiect o rectificare, efectuată în temeiul articolului 30 alineatul (2) litera (b) din Codul vamal, a valorii în vamă a mărfurilor declarate inițial de Global Trans Lodzhistik, cu consecința notificării unei rectificări a impunerii privind TVA-ul.
- 29 În consecință, deciziile în cauză au legătură cu aplicarea legislației vamale și produc efecte juridice directe asupra Global Trans Lodzhistik, întrucât dau naștere unei creanțe, constituită din TVA, a statului bulgar față de această societate.
- 30 În plus, din articolul 6 alineatul (3) din Codul vamal rezultă că deciziile referitoare la aplicarea legislației vamale care sunt în detrimentul persoanelor cărora le sunt adresate trebuie să menționeze posibilitatea exercitării unei căi de atac prevăzute la articolul 243 din acest cod.
- 31 Rezultă că deciziile în cauză sunt acte supuse căilor de atac, în sensul articolului 243 din Codul vamal.
- 32 În ceea ce privește, pe de altă parte, întrebarea dacă, având în vedere principiile generale referitoare la respectarea dreptului la apărare și a autorității de lucru judecat, articolul 245 din Codul vamal se opune unei legislații naționale precum ZM, care prevede două căi de atac distincte pentru contestarea deciziilor autorităților vamale, trebuie amintit că, potrivit articolului 245 din acest cod, dispozițiile privind punerea în aplicare a procedurii de introducere a unei acțiuni sunt stabilite de statele membre.
- 33 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în lipsa unei reglementări a Uniunii în materie, revine ordinii juridice interne din fiecare stat membru atribuția de a desemna instanțele competente și de a stabili modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor în justiție destinate să asigure protecția drepturilor conferite contribuabililor de dreptul Uniunii, cu condiția, pe de o parte, ca aceste modalități să nu fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor acțiuni similare din dreptul intern (principiul echivalenței) și, pe de altă parte, ca ele să nu facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea

drepturilor conferite de ordinea juridică comunitară (principiul efectivității) (a se vedea în special Hotărârea din 30 iunie 2011, Meilicke și alții, C-262/09, Rep., p. I-5669, punctul 55, și Hotărârea din 18 octombrie 2012, Pelati, C-603/10, punctul 23).

- 34 Referitor la principiul echivalenței, trebuie să se sublinieze că, în ceea ce privește cauzele principale, Curtea nu dispune de niciun element de natură să dea naștere la îndoieli cu privire la conformitatea cu acest principiu a unei reglementări precum cea în discuție în aceste cauze.
- 35 În ceea ce privește principiul efectivității, din dosarul prezentat Curții reiese că, pe de o parte, conform articolului 220 alineatul (1) din ZM coroborat cu articolul 148 din Codul de procedură administrativă, debitorul unei creanțe publice poate formula acțiune în justiție împotriva unei decizii a autorităților vamale chiar și atunci când nu au fost epuizate căile de atac administrative, în afară de cazul în care Codul de procedură administrativă sau o lege specială prevede altfel în această privință.
- 36 Pe de altă parte, conform articolului 211f din ZM, debitorul unei creanțe publice dispune și de posibilitatea de a contesta în fața directorului direcției vamale o decizie de executare silită a unei creanțe publice adoptate în temeiul articolului 211a din această lege, în termen de 14 zile de la notificarea acestei decizii.
- 37 În consecință, debitorul unei creanțe publice dispune de posibilitatea de a-și valorifica dreptul la apărare în două etape diferite ale procedurii vamale. Existența acestor două căi de atac pentru contestarea actelor autorităților vamale nu face imposibilă sau exagerat de dificilă aplicarea dreptului Uniunii.
- 38 Pe de altă parte, în ceea ce privește respectarea principiului autorității de lucru judecat, trebuie amintit că modalitățile de punere în aplicare a acestui principiu trebuie să respecte și principiile echivalenței și efectivității (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 septembrie 2009, Fallimento Olimpiclub, C-2/08, Rep., p. I-7501, punctul 24).
- 39 În ceea ce privește cauzele principale, pe de o parte, principiul echivalenței este respectat dat fiind că cele două căi de atac vizate la punctele 35 și 36 din prezenta hotărâre își găsesc aplicarea independent de chestiunea dacă obiectul litigiului decurge din dreptul Uniunii sau din dreptul național. Pe de altă parte, respectarea principiului efectivității este asigurat întrucât cele două căi de atac vizează două acte administrative care sunt adoptate în etape diferite ale procedurii vamale și sunt distincte din perspectiva obiectului și a temeiului lor juridic.
- 40 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că, pe de o parte, o decizie precum una dintre cele în discuție în litigiile principale, având ca obiect o rectificare, efectuată în temeiul articolului 30 alineatul (2) litera (b) din Codul vamal, a valorii în vamă a mărfurilor cu consecința notificării către declarant a rectificării impunerii privind TVA-ul, constituie un act atacabil, în sensul articolului 243 din Codul vamal. Pe de altă parte, având în vedere principiile generale referitoare la respectarea dreptului la apărare și a autorității de lucru judecat, articolul 245 din Codul vamal nu se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede două căi de atac distincte pentru contestarea deciziilor autorităților vamale, atât timp cât această legislație nu aduce atingere nici principiului echivalenței, nici principiului efectivității.

Cu privire la a doua întrebare

- 41 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 243 din Codul vamal condiționează admisibilitatea unei acțiuni în justiție formulate împotriva deciziilor adoptate în temeiul articolului 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93 de epuizarea prealabilă a căilor de atac administrative care pot fi exercitate împotriva acestor decizii.

- 42 Potrivit articolului 243 alineatul (2) din Codul vamal, dreptul de a introduce o acțiune poate fi exercitat, inițial, înaintea autorității vamale și, ulterior, înaintea unui organism independent, care poate fi o autoritate judiciară.
- 43 Astfel cum Curtea a statuat deja în Hotărârea din 11 ianuarie 2001, Kofisa Italia (C-1/99, Rec., p. I-207, punctul 36), din modul de redactare a acestei dispoziții nu rezultă că calea de atac formulată în fața autorității vamale constituie o fază obligatorie înainte de introducerea unei acțiuni în fața unui organism independent.
- 44 În aceeași hotărâre, Curtea a indicat și că articolul 243 din acest cod trebuie interpretat în sensul că dreptul național trebuie să stabilească dacă operatorii sunt obligați, într-o primă etapă, să formuleze o cale de atac la autoritatea vamală sau dacă ei pot sesiza direct autoritatea judiciară independentă (Hotărârea Kofisa Italia, citată anterior, punctul 43).
- 45 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 243 din Codul vamal nu condiționează admisibilitatea unei acțiuni în justiție formulate împotriva deciziilor adoptate în temeiul articolului 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93 de epuizarea prealabilă a căilor de atac administrative care pot fi exercitate împotriva acestor decizii.

Cu privire la a treia întrebare

- 46 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93 trebuie interpretat în sensul că, în cazul încălcării dreptului persoanei interesate de a fi ascultată și de a formula obiecțiuni, decizia adoptată în temeiul acestui articol poate fi considerată finală și dacă, într-o asemenea situație, acest viciu de procedură conferă persoanei interesate dreptul de a sesiza o autoritate judiciară independentă cu o acțiune directă împotriva acestei decizii.
- 47 Articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93 prevede că, în cazul în care îndoielile autorităților vamale în ceea ce privește stabilirea valorii în vamă a mărfurilor persistă, înainte de a lua o decizie finală, ele trebuie să informeze persoana în cauză cu privire la motivele pe care se întemeiază aceste îndoieli și să îi acorde acesteia un termen rezonabil de răspuns. Decizia finală și motivațiile acesteia sunt comunicate în scris persoanei interesate.
- 48 Deși acest articol prevede obligația care incumbă autorităților vamale, anterior luării unei decizii finale, să informeze persoana interesată cu privire la motivele pe care se întemeiază aceste îndoieli și să îi acorde acesteia un termen rezonabil pentru a aduce explicații, încălcarea acestei obligații de către autoritățile vamale nu poate avea totuși efect asupra caracterului final al deciziei și nici asupra calificării drept decizie a actului adoptat în temeiul articolului 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93. Astfel, acest act adoptat de autoritățile vamale produce, în orice caz, efecte juridice față de destinatarul său, întrucât el conduce la stabilirea unei noi valori în vamă a mărfurilor și constituie astfel o decizie în sensul articolului 4 punctul 5 din Codul vamal.
- 49 În schimb, încălcarea dreptului persoanei interesate de a fi ascultată afectează decizia menționată de o nelegalitate care este susceptibilă să facă obiectul unei acțiuni directe în fața unei autorități judiciare independente, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 45 din prezenta hotărâre.
- 50 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la cea de a treia întrebare că articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93 trebuie interpretat în sensul că o decizie adoptată în temeiul acestui articol trebuie să fie considerată finală și susceptibilă să facă obiectul unei acțiuni directe în fața unei autorități judiciare independente chiar și în cazul în care ea a fost adoptată cu încălcarea dreptului persoanei interesate de a fi ascultată și de a formula obiecțiuni.

Cu privire la a patra întrebare

- 51 Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă încălcarea dreptului persoanei interesate de a fi ascultată și de a formula obiecțiuni, prevăzut la articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93, care antrenează nulitatea deciziei adoptate în temeiul aceluiași articol, obligă instanța sesizată cu o acțiune formulată împotriva acestei decizii să se pronunțe asupra acțiunii menționate fără a putea lua în considerare trimiterea litigiului în fața autorității administrative.

Cu privire la admisibilitate

- 52 Nachalnik na Minitsa Stolichna consideră că problema unei eventuale nulități a deciziilor în cauză este ipotetică, întrucât litigiile principale nu au fost examinate pe fond. Această întrebare ar fi, așadar, inadmisibilă.
- 53 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, numai instanța națională care este sesizată cu litigiul și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții (a se vedea Hotărârea din 5 martie 2009, Apis-Hristovich, C-545/07, Rep., p. I-1627, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 54 În consecință, în măsura în care întrebările adresate au ca obiect interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea Hotărârea Apis-Hristovich, citată anterior, punctul 29 și jurisprudența citată).
- 55 Or, în speță, Curtea este chemată să furnizeze instanței de trimitere elemente de interpretare a articolului 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93 pentru a-i permite acesteia să aprecieze, în temeiul dreptului Uniunii, consecințele anulării unei decizii ca urmare a încălcării principiului referitor la respectarea dreptului la apărare.
- 56 În consecință, întrebarea preliminară este admisibilă.

Cu privire la fond

- 57 Trebuie amintit că respectarea dreptului la apărare constituie un principiu general al dreptului Uniunii care este aplicabil atunci când administrația își propune să adopte față de o persoană un act care îi cauzează un prejudiciu (Hotărârea din 18 decembrie 2008, Sopropé, C-349/07, Rep., p. I-10369, punctul 36). În temeiul acestui principiu, amintit în mod expres la articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93, destinatarilor deciziilor care le afectează în mod sensibil interesele trebuie să li se dea posibilitatea de a-și face cunoscut în mod util punctul de vedere cu privire la elementele pe care administrația intenționează să își întemeieze decizia. În acest scop, este necesar ca ei să beneficieze de un termen suficient (Hotărârea Sopropé, citată anterior, punctul 37 și jurisprudența citată).
- 58 Pe de o parte, din elementele dosarului prezentat Curții de instanța de trimitere reiese că Nachalnik na Minitsa Stolichna nu a dat Global Trans Lodzhistik posibilitatea să fie ascultată și să își valorifice observațiile înainte de adoptarea deciziilor în cauză. Prin urmare, este posibil ca ele să fie anulate.
- 59 Pe de altă parte, trebuie arătat că Codul vamal nu conține nicio dispoziție referitoare la consecințele anulării unei „decizii finale”, în sensul articolului 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93, care rezultă dintr-o încălcare a principiului referitor la respectarea dreptului la apărare.

- 60 În aceste condiții, ținând seama de autonomia procedurală lăsată statelor membre prin articolul 245 din Codul vamal, revine instanței naționale sarcina de a stabili aceste consecințe, având în vedere împrejurările particulare ale speței și cu condiția ca, pe de o parte, măsurile luate în acest sens să fie de aceeași natură ca cele de care beneficiază particularii sau întreprinderile în situații de drept național comparabile și, pe de altă parte, să nu facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului la apărare conferit de ordinea juridică a Uniunii.
- 61 Rezultă din considerațiile care precedă că trebuie să se răspundă la cea de a patra întrebare că, în caz de încălcare a dreptului persoanei interesate de a fi ascultată și de a formula obiecțiuni, prevăzut la articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93, revine instanței naționale sarcina să determine, având în vedere împrejurările particulare ale speței cu care este sesizată și în lumina principiilor echivalenței și efectivității, dacă, atunci când decizia care a fost adoptată cu încălcarea principiului referitor la respectarea dreptului la apărare trebuie anulată pentru acest motiv, are obligația să se pronunțe asupra acțiunii formulate împotriva acestei decizii sau dacă poate lua în considerare trimiterea litigiului în fața autorității administrative competente.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 62 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

- 1) **Pe de o parte, o decizie precum una dintre cele în discuție în litigiile principale, având ca obiect o rectificare, efectuată în temeiul articolului 30 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 82/97 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 1996, a valorii în vamă a mărfurilor cu consecința notificării către declarant a rectificării impunerii privind taxa pe valoarea adăugată constituie un act atacabil, în sensul articolului 243 din Regulamentul nr. 2913/92. Pe de altă parte, având în vedere principiile generale referitoare la respectarea dreptului la apărare și a autorității de lucru judecat, articolul 245 din Regulamentul nr. 2913/92 nu se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care prevede două căi de atac distincte pentru contestarea deciziilor autorităților vamale, atât timp cât această legislație nu aduce atingere nici principiului echivalenței, nici principiului efectivității.**
- 2) **Articolul 243 din Regulamentul nr. 2913/92 nu condiționează admisibilitatea unei acțiuni în justiție formulate împotriva deciziilor adoptate în temeiul articolului 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 3254/94, de epuizarea prealabilă a căilor de atac administrative care pot fi exercitate împotriva acestor decizii.**
- 3) **Articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 3254/94, trebuie interpretat în sensul că o decizie adoptată în temeiul acestui articol trebuie să fie considerată finală și susceptibilă să facă obiectul unei acțiuni directe în fața unei autorități judiciare independente chiar și în cazul în care ea a fost adoptată cu încălcarea dreptului persoanei interesate de a fi ascultată și de a formula obiecțiuni.**

- 4) În caz de încălcare a dreptului persoanei interesate de a fi ascultată și de a formula obiecțiuni, prevăzut la articolul 181a alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 3254/94, revine instanței naționale sarcina să determine, având în vedere împrejurările particulare ale speței cu care este sesizată și în lumina principiilor echivalenței și efectivității, dacă, atunci când decizia care a fost adoptată cu încălcarea principiului referitor la respectarea dreptului la apărare trebuie anulată pentru acest motiv, are obligația să se pronunțe asupra acțiunii formulate împotriva acestei decizii sau dacă poate lua în considerare trimiterea litigiului în fața autorității administrative competente.

Semnături